

Kokoukset: 52. Focal Point meeting
Paikka: Teams
Aika: 27-28.9.2023
Osallistuja: Kirsi-Maarit Siekkinen, Ruokavirasto
Lisätietoja: <http://www.efsa.europa.eu>

Tiivistelmä

EFSan kansallisten yhteyshenkilöiden (Focal Point) 52. verkkokokouksessa puhetta johtivat EFSan Victoria Villamar ja Sergio Rodeia Potier. Osallistujia oli molempina kokouspäivinä ”langoilla” lähes 70 henkilöä. Kokouksesta poissa oli Latvia.

Kokouksen päähuomio keskittyi Focal Point -toimintaohjelmaan 2023–2027 ja kuultiin miten käynnissä olevat räätälöidyt tehtävät (joita jäsenvaltiot ovat voineet perustehtävien oheen ehdottaa) ovat edenneet. Kokouksessa käytiin läpi myös Focal Point-perustehtävien edistymistä, niiden raportointia ja ensi vuoden suunnitelmia.

Kokouksessa kuultiin myös esitykset mm. komission *EU Academy* -koulutusohjelmasta, IPA-maiden ohjelmasta vuosille 2023–2026, sekä EFSan *Food Risk Assess Europe* -julkaisusta.

Jäsenvaltiot esittelivät käynnissä olevia räätälöityjä tehtäviään. Saksa esitteli *World Food Safety* -almanakkaan kytkettyä päivivitystyötä. Suomi tehtävän, jossa tarjotaan riskinarviointikoulutusta muiden maiden asiantuntijoille riskinarviointiyksikössämme kehitetyistä menetelmistä ja työkaluista.

Alankomaat ja Itävalta esittelivät yhteistyössä toteutettavaa tehtävää, jossa kehitetään ohjeistoa lihan tarkastukseen. Ruotsi, Italia ja Portugali esittelivät dataan liittyviä tehtäviään. Ruotsin vetämä hanke pohtii tekoälyn hyödyntämistä datakartoituksissa, Italian puolestaan työkalua *SIGMA*an. Portugali esitteli päivitettyä mobiiliversiota *IDRISK*-työkalusta, jonka tavoitteena on parantaa riskinarviointeihin käytettävän datan laatua.

Kaikki kokouksessa pidetyt esitykset löytyvät EFSan sivuilta. Katso ne [tästä](#).

Kokouksen kulku

Victoria Villamar avasi kokouksen ja kertoi **FP- toimintaohjelman näkyvyyden nostotapahtumista**.

Ohjelmaa on esitelty kaikille avoimena ollessa webinaarissa sekä EFSan sisäisessä henkilöstölle suunnatussa tilaisuudessa. EFSA tekee ohjelmaa tunnetuksi esittelemällä sitä myös EFSan yksiköille ja verkostoille. Ohjelmasta ollaan laatimassa infografiikkaa. Ohjelman edistyminen on esillä pysyvänä asialistan kohtana myös AF-kokouksissa. Edistymistä seurataan myös EFSan johtokunnassa.

Martina Mannis (EFSA) esitteli jäsenvaltioiden räätälöidyille ehdotuksille perustettua tietojärjestelmää ja siihen kytkettyä uutta työkalua, jolla FP:t voivat lähettää räätälöityjä ehdotuksia. Käyttöohjeet löytyvät räätälöityjen tehtävien mikrosivustolta. Lisäksi meneillään on päivivitystyö räätälöityjen tehtävien visualisoinnista, sillä tietojärjestelmä toimii myös räätälöityjen tehtävien tietokantana. Vapaaehtoisia FP:ja kutsuttiin mukaan kehittämistyöhön.

Frederica Amiconi (EFSA) kertoi EFSan uudistavan *Focal Point National Events* -tietokantaa, johon FP:t kirjaavat kansallisia FP-tapahtumiaan. Pian tietokanta sisältää enemmän tietoa tapahtumista, kuten esim. tapahtuman viestintämateriaaleista ja yleisöstä.

Seuraavaksi kuultiin miten käynnissä olevat räätälöidyt tehtävät ovat edenneet. DE esitteli **Saksan riskinarviointi-instituutin (BfR) ylläpitämää elintarviketurvallisuuden almanakkaa ([World Food Safety Almanac](#))**, joka kuvaa miten elintarviketurvallisuutta eri maissa valvotaan. Räätälöity tehtävä koskee mm. maaprofiilien päivivitystyötä, johon kaikki FP:t on valjastettu.

FI kävi läpi oman tehtävänsä etenemisen, jossa järjestetään riskinarviointikoulutusta muiden maiden asiantuntijoille. FI kuvasi mm. kuinka maat voivat osallistua, ja kuinka FP:t voivat tukea tehtävää.

Koulutuksen järjestämisestä vastaa Ruokaviraston riskinarviointiyksikkö seuraavien 5 vuoden aikana. Kurssi BIKE -saanninarviointimallista (jonka avulla voidaan määrittää haitallisten kemikaalien tai mikrobin saanti) alkaa 3.10.2023. Kurssi sisältää 7 webinaaria huipentuen 2–3.11 Helsingissä järjestettävään työpajaan. Kasvinterveyteen liittyvät webinaarit järjestetään joulukuussa (13-14.12.2023).

Koulutuksellamme vahvistetaan Euroopan riskinarviointiosaamista ja toimintavalmiuksia, sekä mm. vältetään päällekkäistä työtä. EFSA kertoi, että sen KNOW-yksikössä on käynnissä aihetta sivuva projekti ja sovittiin, että järjestämme yhteiskokouksen, jossa tutkimme tarkemmin synergiaetuja ja mahdollista yhteistyötä.

NL ja AT esittelivät yhteistyössä toteutettavaa tehtävää, jossa kehitetään ohjeistoa lihantarkastukseen, joka yhdistäisi riskiperusteisen ja satunnaisotantavalvonnan. Suunnitteilla on aiheen tiimoilta symposium Alankomaissa. Tehtävään otetaan mukaan 2–5 maata. Kiinnostuneita pyydettiin ilmoittautumaan.

Seuraavaksi kokouksessa kuultiin EFSA:n esitys **komission ylläpitämästä [EU akatemia -koulutus](#)alustasta**, jonka tehtävänä on tarjota avoin, nykyaikainen ja mukaansatempaava oppimisympäristö. EFSA pilotoi alustaa parhaillaan omiin koulutuksiinsa liittyen. Alustaa on esitelty myös ryhmälle, joka kehittää Euroopan riskinarviointialan koulutuskonseptia ja siihen liittyvää laatumerkkiä (*European Excellence Label*). FI osallistuu tehtävään kahdeksan muun jäsenvaltion kanssa.

Sergio Rodeia Potier kertoi **ensi vuodelle hyväksytyin 3 uutta räätälöityä tehtävää**, joista FI on mukana tehtävässä, jossa koostetaan www-pohjaista varastoa riskinarviointimalleille (RAKIP). EFSALLE on tämän lisäksi jätetty 14 ehdotusta, jotka etenevät arviointiprosessiin. Lisää uusia ehdotuksia on mahdollista jättää 15.10 mennessä. Ensi vuoden budjetti räätälöidyille tehtäville on 4 M € ja FP-perusteisille 2 M €. Toinen aikaikkuna uusien ehdotusten lähettämiseksi on 30.4.

Keskusteluissa moni FP nosti esiin, että räätälöidyistä tehtävistä on seurannut valtavasti lisätyötä, eikä aikaa tahdo riittää perustehtävien hoitoon. Esille nostettiin myös se, että puhtaasti hallinnollisiin asioihin ja selvittelyihin (jotka liittyvät räätälöityihin tehtäviin) kuluu yhä enemmän ja enemmän työaikaa ja se on kaikki pois niistä mielenkiintoisemmista FP-tehtävistä.

EFSA kertoi, että räätälöityjä tehtäviä on mahdollista toteuttaa alihankintasopimuksilla kolmannen osapuolen esim. jäsenmaan toisen Artikla 36 listan organisaation, listan ulkopuolisen organisaation, toisen jäsenvaltion tai IPA-maan organisaation kanssa, kunhan ne eivät ole ydintehtäviä. FP organisaatio on kuitenkin ainoa taho jäsenvaltioissa, joka voi tehdä sopimuksia räätälöidyistä tehtävistä EFSA:n kanssa. Ja FP on kaikissa tapauksissa vastuussa siitä, että tehtävät toteutetaan kuten vaadittu ja ne raportoidaan EFSALLE määräajassa.

Kokouksessa **käytiin läpi myös FP-perusteisten edistymistä, niiden raportointia (12/2023–01/2024) ja ensi vuoden suunnitelmia.** Kestoltaan vuoden mittaiset räätälöidyt tehtävät puolestaan raportoidaan ensi vuoden alkupuolella.

Seuraavaksi EFSA:n Sanja Ilieva kertoi **IPA-maiden ohjelmasta vuosille 2023–2026**, jolla maita (Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Kosovo, Montenegro, Pohjois-Makedonia, Serbia ja Turkki) **valmistellaan EFSA:n toimintaan.** Komissio rahoittaa 1.8.2023 alkanutta ohjelmaa 1,15 M eurolla. Rahoitus mahdollistaa mm. maiden osallistumisen FP, AF ja EFSA:n tieteellisten verkostojen toimintaan, sekä muuhun yhteistyöhön jäsenvaltioiden kanssa.

Keskustelussa IPA -maiden edustajat kiittelivät jäsenvaltioiden FP:ta kaikesta avusta ja tuesta, jota he ovat vuosien myötä saaneet. Erityisen ilahtuneita oltiin myös siihen, että heidät on kutsuttu mukaan koulutuksiin, joita esim. FI ja CY toteuttavat räätälöidyissä tehtävissään. *FIN kurssille BIKE-saanninarviointimallista osallistuu kolmen IPA-maan koulutettavaa.*

Arthur Healy (EFSA) nosti esille **EFSA:n uudehkon *open access*- julkaisun [Food Risk Assess Europe \(FRAE\)](#)**, jossa julkaistaan jäsenvaltioiden tieteellisiä riskinarviointeja ja artikkeleita. Julkaisuilla nostetaan eurooppalaisen elintarvike- ja rehurvallisuuden riskinarviointiyhteisön työn näkyvyyttä ja jaetaan kansallisten riskinarvioijien tuottamaa tietoa kaikkien, kuten esim. päätöksen tekijöiden ja sidosryhmien hyödyksi. Kansalliset riskinarvioijat tekevät ensisijaisesti kansallisiin tarpeisiin pureutuvia tieteellisiä arviointeja, mutta niillä on merkitystä myös Euroopan tasolla. *FRAE* toimii foorumina näille kansallisille elintarvike-turvallisuusarvioinneille.

*FRAE*ssa julkaistut raportit ja artikkelit voivat olla julkaistu aiemmin kansallisten virastojen verkkosivuilla. Julkaistavista raporteista ja artikkeleista ei tehdä varsinaista vertaisarviointia, mutta ennen julkaisua ne on arvioitu *FRAE*n toimituksellisen neuvottelukunnan asettamien laatuksien perusteella. Lisäksi EFSA tarjoaa julkaisusta tarvittaessa englanninkielisen tiivistelmän. FP:ja pyydettiin promoamaan julkaisua kansallisesti. Julkaiseminen on rajattu vain kansallisille viranomaisistahoille.

Kokouksen lopuksi EFSA:n Elena Caprioli ja Simon De Maeseneer informoivat FP:ja mm. miten kansalliset asiantuntijat ovat hakeneet EFSA:uralle. He kiittelivät FP-verkoston olevan tärkeä tiedotuskanava EFSALLE, jonka kautta EFSA saa näkyvyyttä ja asiansa relevanttien tahojen pöydille. Viimeisen kolmen vuoden aikana EFSA on saanut 7 000 hakemusta; eniten Italiasta (3 737), Espanjasta ja Kreikasta. Suomesta 36 hakemusta (Ruotsista 46 ja Tanskasta 27). Hakijoista noin 10 % kertoi saaneensa tiedon avoimesta pestistä FP:n kautta.

Muut asiat

- FPIen toivomuksesta ensi vuoden kokouksista 2/3 järjestetään fyysisinä kokouksina.
- Julkaisin kokouksesta tuoreeltaan LinkedIn päivityksen. Sen voi katsoa [tästä linkistä](#).

EFSan sivuilla on julkaistu [tiivistelmä edellisestä kokouksesta, sekä kokouksessa pidetyt esitykset](#).

Seuraavat kokoukset

- 53. 15-16.11.2023 Teams
- 54. 25.4.2024 Parma/ hybridi
- 55. 11-12.9.2024 IPA/ hybridi
- 56. 13-14.11.2024 Teams